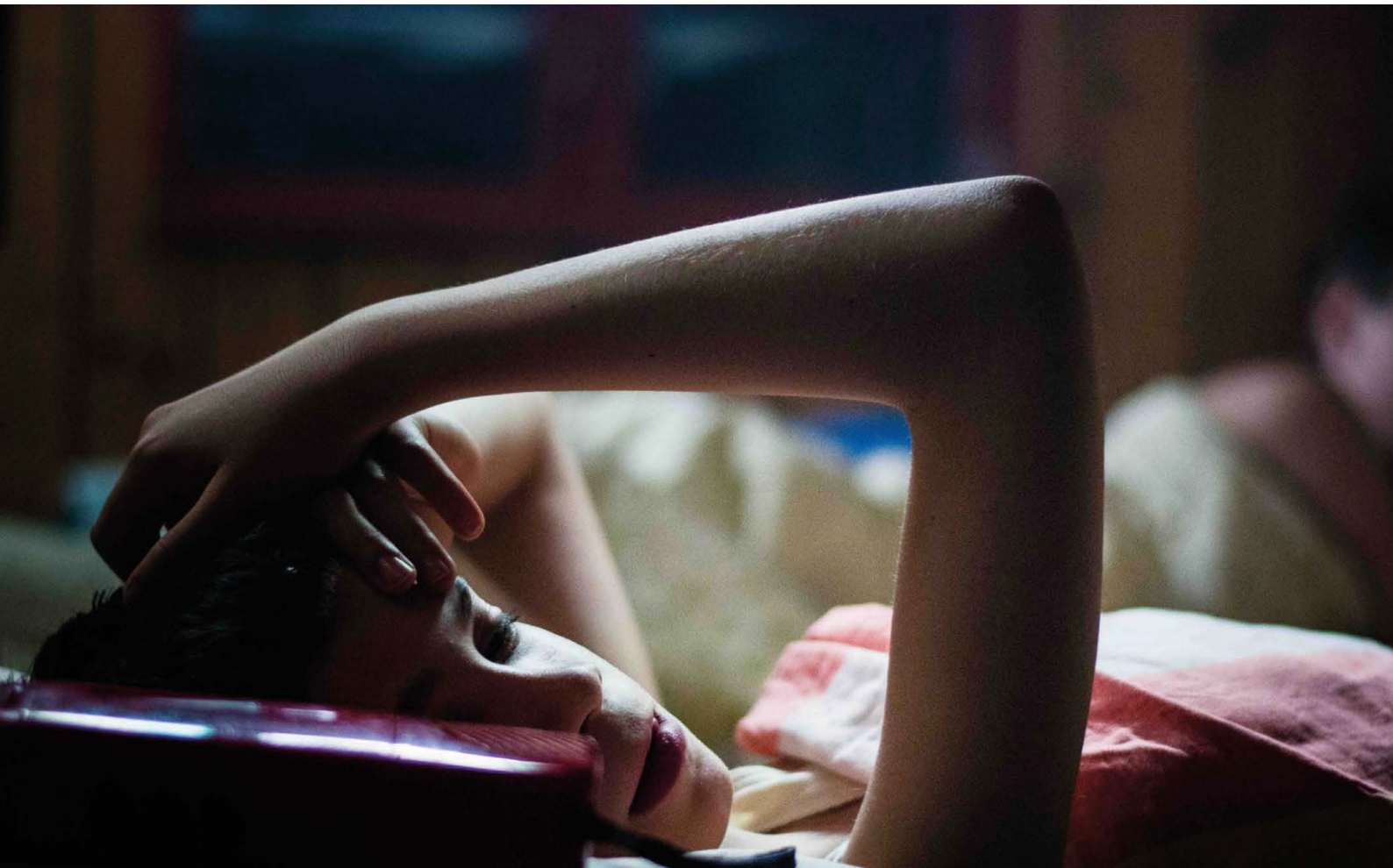

FILMHANDLEDNING FRÅN FILMCENTRUM

FLYKTING 532

TEMAN: MIGRATION • MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER • SAMHÄLLSKUNSKAP • IDENTITET OCH SJÄLVBILD

REKOMMENDERAD FRÅN: ÅK 8

EN FILMHANDLEDNING AV DANIEL LUNDQUIST

Sevko är 12 år och bor på en flyktingförläggning i södra Sverige. Han har flytt från krigets Bosnien och väntar på besked om hur det är med familjen som finns kvar i hemlandet. På dagarna spelar han fotboll med de äldre killarna på förläggningen, men de är inte helt schyssta mot Sevko. En dag får han en idé och bestämmer sig för att överraska dem.

FÖRE OCH EFTER FILMEN

1991 började det som kom att bli Jugoslaviens sönderfall. Efter folkomröstningar drabbades området av ett flertal krig. Som förberedelse inför *Flykting 532* kan det vara intressant att ta reda på mer om de jugoslaviska krigerna, där ibland Bosnienkriget som ägde rum 1992-1995.

Filmens regissör Goran Kapetanovic flydde själv från kriget i forna Jugoslavien och kom till Sverige 1992. Han har gjort filmen *Min faster i Sarajevo* som handlar om en man som återvänder till sitt hemland tillsammans med sin dotter många år efter krigets slut. På nätet finns flera intervjuer med regissören där han berättar om sin bakgrund.

Filmen kan med fördel användas inom ramen för ämnet samhällskunskap, för att diskutera statsskick, ideologier och politiska system. Det är intressant att fördjupa diskussionen om svensk migrationspolitik och Sveriges roll i världen, idag och historiskt. Vidare inbjuder filmen till samtal om nutidshistoria: kalla kriget, kommunismens fall och upplösningen av Jugoslavien. Här finns även goda möjligheter att skärskåda Europas geografi. Filmen belyser vidare värdegrundsfrågor och kan bidra till att utveckla ökad förståelse för omvärlden och allas våra likheter och olikheter.

FILMENS HANDLING

Eslöv, 1993. På radion rapporteras om att tusentals flyktingar kommit till Sverige från kriget i Bosnien de senaste månaderna. Behovet är stort av platser för asylsökande. Några killar som flytt kriget spelar fotboll.

På flyktingförläggningen blir Sevko kallad för idiot när han berättar att han inte stulit maten som de äldre killarna bett honom om. En kille pratar i telefon med hemlandet och berättar att han lever och är i Sverige. En äldre man frågar Sevko om han vill ringa någon, men de andra killarna säger att han kommer från en byhåla där de inte ens har telefon.

Lite senare frågar Sevko en av de anställda på förläggningen om de hört något från byn Dubrave, där hans föräldrar är kvar. Han får veta att det är svårt att nå fram till byarna i bergen och att de inte har någon information.

När Sevko spelar fotboll med några andra killar nästa dag hamnar bollen i en damm där det finns några gäss. På vägen tillbaka pratar killarna om vilken mat de gillar, men när de kommer fram är matsalen stängd och de får veta att de får komma tillbaka nästa dag. De äldre killarna sätter på Sevko en stor jacka och säger åt honom att gå och köpa potatis. Han får en lista över saker som han ska snatta. På vägen ut från affären blir han stoppad och visiterad av en kvinna, men Sevko har inget under jackan.

Sevko smiter ner till dammen och lockar till sig gåsen med äppelbitar. Han sitter med gåsen i sitt knä och klappar den på huvudet. Kort därpå flyter en ensam fjäder på vattenytan. Sevko sover under en trädstam och vandrar över den skånska landsbygden bärandes på gåsen, som nu är död.

I köket sätter han igång att plocka fjädrarna från gåsen. Han fyller den med fler äpplen och sätter den i ugnen. Han bjuder grabbarna på flyktingförläggningen på en

festmåltid och de äter under tystnad.

På radion rapporteras om att det skett en massaker i den lilla bosniska byn Dubrave som varit belägrad under månader. Över 200 människor har dödats. Ovetandes om detta äter Sevko gås och får ta emot en klapp på axeln. När alla sover kommer ett fax till kontoret på flyktingförläggningen. Han har ristat in "Sevko 1993 Bosna" i sängen ovanför.

IDENTITET OCH GRUPPTILLHÖRIGHET

Att som barn lämna sin familj och tvingas klara sig på egen hand är bland det svåraste man kan vara med om. För Sevko handlar livet om att klara vardagen i en helt ny omgivning och skaffa sig en identitet i ett nytt land.

- Försök sätta dig in i Sevkos situation. Vad tror du han har varit med om? Hur har hans resa till Sverige sett ut? Varför är hans föräldrar kvar i hemlandet?
- Familjeband är starka och föräldrar och syskon tillhör som regel de personer som betyder allra mest för oss. Vad betyder familjen för dig? Varför är den så viktig?
- På flyktingförläggningen är Sevkos nya "familj" de andra på flyktingförläggningen. Hur skiljer sig gemenskapen där från den som finns i en riktig familj?
- Vid några tillfällen i filmen möter Sevko svenskar. En byråkratisk kvinna på ett kontor, en man och hans dotter vid dammen och några människor i affären - bland annat en kvinna som beskyller honom för snatteri. Vilken bild tror du Sevko får av Sverige och svenskarna? Hur tror du svenskarna ser på Sevko?

Sevko har det ganska tufft på flyktingförläggningen och är nedtryckt av de äldre killarna. Bland killar är det vanligt att använda en tuff jargong och särskilt i stängda rum där enbart killar eller män vistas tycks det uppstå en spänning och ett behov av att positionera sig i. I dessa miljöer frodas en machokultur som går ut på att visa sig stark och samtidigt trycka ner den som är svag eller avviker från normen.

- Hur skulle du beskriva stämningen som finns mellan killarna på flyktingförläggningen? Känner du igen den från dina egna erfarenheter?
- Hur skulle du beskriva den mansnorm som finns i samhället? Tycker du att killar får vara som de vill eller finns det vissa normer som måste följas?
- Ett begrepp som ofta används när man diskuterar mansrollen är "machokultur". Begreppet syftar på de normer som bland annat säger att killar inte ska visa känslor och som legitimerar mäns användande av våld. Vilka andra normer förknippar du med att "vara macho"? På vilka sätt är dessa normer ett problem?
- Det mest uppenbara problemet med bilden av manlighet är att den är så starkt sammankopplad med att vara stark, tuff och att använda våld. Fundera över de olika arenor i samhället där våld förekommer och resonera kring hur det kommer sig att alla domineras av män, oavsett om det är på krogen, i hemmet eller i samband med fotbollsmatcher.

KONFLIKTER PÅ BALKAN 1991-2001

Benämningen Jugoslavien användes från första världskriget slut 1918 fram till 2003. Under dessa år hade området flera olika statsbildningar. Under nästan 30 år var Jugoslavien en socialistisk federation, men efter kalla kriget och en rad folkomröstningar började flera delrepubliker återropa självstyre. Det följdes av en rad krig i forna Jugoslavien och många människor flydde, bland annat till Sverige. Ett av de jugoslaviska krigen är den väpnade konflikten i Bosnien och Hercegovina som ägde rum 1992-1995.

- Ta reda på mer om de jugoslaviska krigen. Vad föregick dem? Vilka motstridiga krafter fanns i forna Jugoslavien? Vad föranledde Bosnienkriget som Sevkó flytt från?
- Vilka länder finns idag i det område som förut kallades Jugoslavien?

Krigen i forna Jugoslavien föregicks av kalla kriget och kommunistregimernas fall i central- och östeuropa. Detta var en turbulent tid med politisk omvälvning där flera länder splittrades och gamla ledare och statsskick ersattes av nya.

- Leta fram en karta över Europa från kalla kriget. Hur skiljer den sig från dagens karta?
- Varför kallas det för kalla kriget? Vem krigade och vad kännetecknade detta krig?
- Vad kännetecknar en kommunistregim?
- Vilka faktorer var avgörande för kommunismens fall i de olika länderna?

ATT FLY FRÅN KRIG

Under 1990-talet fick drygt 100 000 före detta jugoslaviska merparten bosnier, ett nytt hemland: Sverige. Idag kommer flyktingar från andra delar av världen, men flyr ofta från liknande omständigheter.

- Flyktingströmmar och invandring till Sverige går i vågor och påverkas av situationen i omvärlden. Ta reda på från vilka länder flyktingar kommit till Sverige från andra världskriget fram till idag. Vilka konflikter är det som föranlett att människor flytt? Från vilka länder kommer flyktingar från idag?
- Invandringen till Sverige påverkas också av vår migrationspolitik. En stor förändring skedde 2016 då Sverige gick från EU:s mest generösa asylstiftning till EU:s miniminivå. Vad föranledde detta? Vad får det för konsekvenser? Vem är det som bestämmer och vad krävs för att få asyl?
- En viktig del i Sveriges historia är den stora utvandringen från mitten av 1800-talet fram till 1930. Vart flyttade svenskarna och varför just dit? Vad flydde de från?
- Vad kan vi göra för att hjälpa människor som flytt från krig? Vad kan samhället göra och vad kan man göra som enskild individ? Vilket särskilt ansvar har vi när det gäller ensamkommande barn?

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Original titel: *Flykting 532*

Genre: Spelfilm

Regi: Goran Kapetanovic

Sverige, 2015

Längd: 14 min.

Språk: svenska, bosniska

Textat språk: svenska

Rekommenderad från: åk 8

Distribution: Filmcentrum

Bredgränd 2

111 30 Stockholm

Tel: 08 545 275 00

www.filmcentrum.se

E-post: distribution@filmcentrum.se